

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-48)

5 MAYIS DÜNYA EL HİJYENİ GÜNÜ (2024)

Dünya Sağlık Örgütü tarafından 5 Mayıs "Dünya El Hijyeni Günü" olarak belirlenmiştir. "Hayat kurtarın: Ellerinizi Temizleyin" kampanyası ile sağlık hizmetlerinde el hijyeninin önemi konusuna dikkat çekmek ve Dünya'da el hijyeninin iyileştirilmesini desteklemek için insanları bir araya getirmek amaçlanmaktadır.¹ Bu yıl (2024) belirlenen tema, enfeksiyonun önlenmesi ve kontrolü konusunda yenilikçi ve etkili eğitimler yoluyla sağlık ve bakım hizmetlerinde çalışanların bilgi ve kapasite gelişimini sağlamaktır. Slogan "El hijyeniyle ilgili bilgilerin paylaşılması neden hala bu kadar önemli? Çünkü doğru bilgiler sağlık hizmetlerinde zararlı mikroorganizmaların yayılmasını durdurmaya yardımcı olur." şeklindedir (Şekil 1).²

Sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonlar, sağlık hizmeti sunumunda en sık görülen olumsuz olaylar arasındadır ve Dünya'da her yıl 136 milyon sağlık hizmetiyle ilişkili antibiyotiğe dirençli enfeksiyon vakası görülmektedir. El hijyeni, sağlık hizmetlerinde doğru zamanda uygulandığında her yıl milyonlarca hayat kurtarmaktadır.²

Elleri temizlemek potansiyel olarak ölümcül olan mikropların yayılmasını ve enfeksiyon riskini azaltmaktadır. El hijyeni; elleri su ve sabun ile yıkama, antiseptik ile el temizleme, antiseptik ile el ovma veya cerrahi el antisepsisini ifade etmektedir. Alkol bazlı el dezenfektanları, sağlık çalışanlarının elindeki mikropları azaltmak için en etkili ürünlerdir. Alkol bazlı el dezenfektanları, klinikte çoğu durumda elleri temizlemek için tercih edilen yöntemdir. Eller gözle görülür şekilde kirlendiğinde, yemek yemeden önce ve tualeti kullandıktan sonra sabun ve suyla yıkanmalıdır. Hastaya dokunmadan hemen önce, aseptik işlemlerden ve invaziv tıbbi cihazları kullanmadan önce, aynı hasta için kirli bir vücut bölgesinden temiz bir bölgeye geçilecekse, hastaya veya hastanın yakın çevresine dokunduktan sonra, kan, vücut sıvıları veya kontamine yüzeylerle temastan sonra, eldiven çıkarıldıktan hemen sonra alkol bazlı el dezenfektanları kullanılmalıdır. Eller gözle görülür şekilde kirlendiğinde, bilinen veya şüphelenilen bulaşıcı ishali olan bir kişiye bakım verildikten sonra, sporlara maruz kalındıktan sonra eller su ve sabunla yıkanmalıdır.³

Enfeksiyon kontrol önlemlerinin en etkili ve en kolay uygulanabilen yöntemlerinden biri el yıkamadır. Sağlık çalışanlarının el hijyeni uygulamalarının artması ile sağlık bakımı veren kuruluşlarda enfeksiyon yayılımı önenebilecektir. Davranış değişikliği olmaması antimikrobiyal direnç oluşması için önemli bir tehdittir. Kirli veya mikroorganizma ile kontamine eller ile hastalar arasında mikroorganizma transferi olabildiği artık kanıtlanmıştır. Nakledilen mikroorganizmaların dirençli olması ölümcül sonuçları olabilen enfeksiyonların gelişme riskini beraberinde getirmektedir. Dünya genelinde sağlık çalışanlarının el hijyeni uygulama sıklığı %38,7 civarındadır. Dünya Sağlık Örgütü antimikrobiyal direncin önlenmesi için el hijyenine uyumun artırılmasına öncelik verilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Temiz eller, sağlık sistemini daha güvenli hale getirecektir.⁴

¹ [İnternet] <https://www.who.int/campaigns/world-hand-hygiene-day> Erişim Tarihi: 26.04.2024

² [İnternet] <https://www.who.int/campaigns/world-hand-hygiene-day/world-hand-hygiene-day-2024> Erişim Tarihi: 26.04.2024

³ [İnternet] <https://www.cdc.gov/handhygiene/providers/index.html> Erişim Tarihi: 26.04.2024

⁴ [İnternet] <https://www.ekmud.org.tr/haber/12-dunya-el-hijyeni-gunu/> Erişim Tarihi:26.04.2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-48)

El yıkama için uygulanması önerilen temel adımlar aşağıda sunulmuştur:

1. Yüzük, bilezik gibi aksesuarlar çıkarılır.
2. Eller suyla ıslatılır.
3. Bilekler, avuç içi, ellerin sırtı, parmak araları, tırnak uçları ve kenarları sabun ile köpürtülür. En az 20 saniye ovuşturularak yıkanır.
4. Eller suyla durulanır.
5. Eller bileklerden başlanıp kağıt havlu ile kurulanır.
6. Musluk aynı kağıt havlu ile kapatılır.⁵

Şekil 1. Dünya Sağlık Örgütü Dünya El Hijyeni Günü 2024 Yılı Orijinal Posteri⁶

El hijyeniyle ilgili bilgilerin paylaşılması neden hala bu kadar önemli?

Çünkü doğru bilgiler sağlık hizmetlerinde zararlı mikroorganizmaların yayılmasını durdurmaya yardımcı olur.

⁵ [İnternet] <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66456/el-yikama-teknigi.html> Erişim Tarihi: 26.04.2024

⁶ [İnternet] [https://www.who.int/publications/m/item/whhd-2024-main-campaign-poster-\(orange\)](https://www.who.int/publications/m/item/whhd-2024-main-campaign-poster-(orange)) Erişim Tarihi: 26.04.2024